

Geleneksel Göçebelikten Modern Göçlere Türkiye’de Gençlerin Kentlilik Bilinci -Kırıkkale Örneği Üzerinden Bir Analiz-

The Urbanity Conscious of Youth in Turkey from Traditional Nomadism to Modern Nomadism - An Analysis on the Case of Kırıkkale

Kamil ŞAHİN* Hasan YAYLI**

Geliş Tarihi:

25.07.2016

Kabul Tarihi:

23.09.2016

ÖZET

Türk kültürü, tarihsel köklere inildiğinde göçebe biçiminde yaşam sürmüş olan bir topluluğun ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Göçebe bir biçimde yaşam sürmesine rağmen Türk toplumu sahip olduğu kültürel yaşam pratikleri ile büyük, yerleşik imparatorluklar kurabilmeyi de başarmıştır. Kurulan bu büyük ve yerleşik imparatorlukların coğrafi olarak konumlarına bakıldığında farklı coğrafi alanlarda kuruldukları ve kuruldukları alanda tam hakim duruma geçtiği ve son raddeye kadar kurulan imparatorluğun topraklarının Türk toplumu tarafından yurt olarak nitelendirildiği, kutsandığı görülmektedir. Bu çerçevede Türk toplumunun kültürel kodlarında yer alan göçebeliliğin aslında belli bir toprak parçasına tam anlamıyla bağlı kalmamak olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir.

Geleneksel göçebelik diğer göçebe kavimlerden farklı olarak Türklerde yurtsuzluk olmaktan ziyade bir yurt arayışı olarak karşımıza çıkmaktadır.

* Yrd.Doç.Dr. Kırıkkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Öğretim Üyesi, sahinm1@hotmail.com

** Doç.Dr. Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi, hyayli@hotmail.com

Türkler göç etmiş oldukları her toprak parçasını yurt olarak değerlendirme, benimseme eğilimini taşımaktadırlar.

Geçmişten günümüz modern toplumlara kadar süregelen bu durumun günümüzdeki kentlilik bilincine etkilerinin belirlenmesi özellikle oluşturulacak kent politikaları açısından da son derece önem atfetmektedir.

Bu çerçevede sanayileşme sürecinin bir ürünü olarak ortaya çıkan Kırıkkale şehrinde yaşayan insanların, özellikle gençlerin kentlilik bilinçlerinin ortaya konulması geleneksel göçebeliliğin kültürel kodlardaki etkisinin günümüz kentlilik bilinci üzerine tesirinin ortaya konulması açısından son derece önemlidir.

Bu çalışmada Kırıkkale Üniversitesi BAP birimi tarafından desteklenen 2014/046 Proje Numaralı “Kentlilik Bilinci Bağlamında Kırıkkale’de Yaşayan Gençlerin Gelecek Planlamasında Kırıkkale’nin Yeri” isimli proje kapsamında yapılan çalışmada elde edilen veriler ve bulgular kullanılacak ve adı geçen projede ortaya konulmuş olan Kırıkkale’de yaşayan gençlerin kentlilik bilinçleri, temelinde kültürel kodlarla ilintilendirilerek açıklanmıştır.

Yapılan analizlerde kültürel kodların kentlilik, yurt, yaşanılan alanı sahiplenme gibi unsurlara etkilerinin olduğu ortaya çıkartılırken kentlilik bilincinin tam anlamı ile oluşmama nedeni de özellikle gençlerin ihtiyaç ve beklentilerinin kent tarafından tam anlamıyla karşılanamaması olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Geleneksel Göçebelilik, Yurt, Kent, Kentlilik Bilinci, Kırıkkale, Türk Kültürü.*

ABSTRACT

When its historical background was analysed, Turkish tradition is observed to be composed of a production of a society living a nomadic life. Although lived a nomadic life, Turkish society achieved to found great and settled empires with the help of its cultural life practices, too. When the geographical locations of these empires were examined, it is observed that these empires were founded in different geographical locations, became dominant in this area, and this places were sanctified and described as a fatherland by Turkish society. In this context, the nomadic life, which is in cultural codes of Turkish society, shouldn't be evaluated as not adhering to a certain piece of land. Traditional nomadism means a fatherland-seeking instead of rootlessness when compared to other nomadic tribes. Turkish people are apt on evaluating the place where they migrated as a fatherland. To determine the effect of this situation that continues from the past to the modern societies to urbanity conscious is very important for city policies today. In this context, it is very important to identify the urbanity conscious of youth in Kırıkkale founded as a product of industrialization process in terms of identifying the effect of traditional nomadism on urbanity conscious. In this study, within the context of the project "The Place of Kırıkkale for the Future Planning of Youth in Kırıkkale in the Context of Urbanity Conscious" numbered 2014/046 supported by Kırıkkale University BAP unit, the data and findings will be used, and the urbanity conscious of youth in Kırıkkale, revealed in the project, will be correlated with cultural codes and explained. The analyses are important in terms of cultural codes, urbanity, fatherland, appropriation and determination of the factors affecting these. From the analyses it was revealed that cultural codes were effective to the factors like urbanity, homeland and civic ownage, and it was concluded that the reason for not having a proper urban consciousness arose from not meeting the needs and expectations of young people in the city.

Key words: *Traditional Nomadism, Fatherland, City, Urbanity Conscious, Kırıkkale, Turkish Culture.*

1.Giriş

Toplumlar bin yıllardır yerleşik bir biçimde yaşamakla birlikte bazı topluluklar için yerleşik yaşam yeni bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat öncelikli olarak göç ve göçebelik kavramlarının bir birinden ayrılması gerekmektedir. Göç çeşitli zorunlulukların ortaya çıkartmış olduğu bir olgudur. Göç eden insan veya topluluklar daha önce yerleşik oldukları coğrafi alanı, siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, doğal afetler, kıtlık ve benzeri gibi sebeplerden ötürü terk etmek zorunda kalan insanların gerçekleştirmiş oldukları bir fiildir. Göçler çok eski zamanlardan günümüze kadar çoğu zaman benzer sebeplerle gerçekleşmektedir.

Özellikle modern medeniyetin, mobilite imkanlarını yaygınlaştıran araçları herkes için kolay ulaşılabilir kılması ile birlikte göçler modern hayatın da bir parçası haline gelmiş bulunmaktadır. Göçebelik kavramı ise yaşamsal bir pratik, yaşam biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı insan toplulukları gruplar halinde belli bir coğrafya içinde yer değiştirerek hayatlarını idame ettirirler. Bu insanların ekonomik uğraşları genellikle hayvancılık ve ticaret olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece göçlerde fiziksel mekanın çok farklı coğrafyalara gitme biçiminde değiştirildiği görülürken, göçebelikte ise belli bir coğrafya içindeki hareketleri görmekteyiz.

Göçebeler için yurt dar bir toprak parçası durumunda değildir. Daha geniş topraklar göçebelerin yurdunu oluşturur. Göçlerle edinilen yeni yurtlar ise daha dar alanları kapsamaktadır. Bu tespitler ışığında Türklerdeki geleneksel göçebelik analiz edildiğinde göç olgusu ve göçebelik durumunun birlikte ele alınma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Türk kültürünün gelişme çağlarında hakim yaşam biçimi olarak ortaya çıkan göçebelik aslında coğrafi bir zorunluluğun eseri olarak karşımıza çıkmaktadır. Orta Asya coğrafyası genel olarak yaşamsal bağlamda insanların tarımsal etkinliklerden ziyade hayvancılıkla geçimlerini

sağlamasına daha elverişli bir alandır. Coğrafyanın bu özelliği üzerinde yaşayan insanların ona uyum sağlamasını zorunlu kılmıştır.

Ortaya çıkan yaşam biçimi insanların zihninde dünyanın ve yaşamın anlamlandırılmasını da belirlemiş ve böylece yaşam pratikleri oluşmuştur. Türkler yaşadıkları alanları kendilerine yurt olarak edinmişlerdir. Yurtlarını korumak elde tutmak için devlet teşekkülü zorunlu bir unsur olarak ortaya çıkmış ve böylece devlet Türk kültürünün temeline yerleşmiştir. Devlet zorunlu olarak belli bir coğrafi alanı ifade etmektedir.

Devletin olmaması yaşam alanına sahip olmama dolayısıyla yok olma ile eş değer tutulmuştur. Devletin doğası, hakimiyeti altındaki toprak parçasına tebaasının tam bağlılığını ortaya çıkartmaktadır. Böylece devlet ve hakim olunan topraklar kutsal bir kisveye kavuşmakta ve bu devletin çatısı altında yaşayan insanlar bu toprak parçasını sahiplenmekte, bağlanmaktadır. Fakat devletin çöküşü, çöken devletin tebaası için yeni bir toprak parçasının yurt haline getirilmesi zorunluluğunu / arayışını ortaya çıkartmakta, böylece başka bir alana göç edilerek oraya yerleşilmekte, orası yurt haline gelmekte ve yeni bir devlet kurulmaktadır.

Türkler çeşitli zorunluluklardan dolayı göç etmiş olan bir topluluktur. Bu göçler bu toplumun kültürel kodlarında bir yurt bilincinin olmadığını göstermemektedir. Türk tarihi incelendiğinde göç hareketinin bir anda gerçekleşmediği ve aslında sürekli bir yerleşme teşebbüsü biçiminde kendini gösterdiği ortaya çıkmaktadır. İlk kurulan devletin yıkılışından sonra daha uygun bir coğrafyada ikincisi ve yine bunun da yıkılışından sonra diğerleri kurulmuş ve bu durum böylece devam etmiştir. Kurulan devletlerin coğrafi olarak yerlerinin sürekli değiştiği görülmektedir. Bu durum aslında taşınmış oldukları kimlikleriyle Türk toplumunun yaşam mücadelesini ortaya koymaktadır. Her göç edilen yerin yurt yapılmaya çalışılması uğraşısı, bu yerlerin imar edilmesi aslında yurt bilincinin ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir.

Tarihsel süreklilik içerisinde her gidilen toprak parçası yurt haline getirilmeye çalışılmış ve en son Balkanlara kadar uzanan bir serüvenin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Türkler Balkanlara geldiklerinde buraları imar etmişler, kendi yurtları olarak görmüşler ve bağlanmışlardır. Fakat zorunluluklar buralardan onların fiziksel olarak kopmalarına neden olurken duygusal olarak onların kodlarında her zaman yurt olarak kalmaya devam etmiştir.

Bu duygusal bağlılık şu anda yaşadıkları yerlerle birlikte daha önce atalarının yaşadıkları yerlerinde onlar için yurt statüsünde olması ve bu bakımda aslında asla vazgeçilmemiş yerler olması durumunu ortaya çıkartmaktadır. Böylece “Adriyatik’ten Çin Seddine” kadar olan alanla duygusal bağlılık asla kopmamış ve kültürel olarak bu duygu sürekli taşınmıştır.

Var olma mücadelesi çerçevesinde ele alındığında göç ve göçebelik zorunluluktur. Bu zorunluluk aynı zamanda bazı ideallerin peşinden gitmek, özgür olmak, kendi ayakları üzerinde durmayı da kapsamaktadır. Fakat bunların sağlanması geçmişle bağlantının tamamen kesilmesi anlamına gelmemektedir.

Günümüz modern yaşam biçimi sanayi devrimi ile birlikte ortaya çıkan gelişmelerin bir sonucudur. Bu yaşam biçiminde insanların doğdukları yerler ile yaşadıkları yerler çok farklı olabilmektedir. Fakat görülen o ki insanlar atalarının yaşamış oldukları yerlerden asla vazgeçmemektedirler. Bu modern şehirlerde hemşehri derneklerinin oluşmasına yol açmış görünmektedir. Hemşehricilik Batı toplumlarındakinin aksine etnik bir eğilim olmaktan ziyade kültürel bir birliktelik olarak karşımıza çıkmaktadır. Hemşehri derneklerinin temel faaliyet alanlarına bakıldığında kültürel etkinliklerin ağırlığı kendini hissettirmektedir. Hemşehri dernekleri, kültürel değerlerin genç kuşaklara aktarımını sağlarken aynı zamanda yaşanan şehirde birlikte hareket ederek o şehrin gereklerini yerine getirmeyi o şehre uyum sağlama rolünü de yerine getirmektedirler.

Kültür yaşayan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir toplumun kültürünün canlı tutulması o kültürel değerlerin genç kuşaklara aktarımı ile mümkündür. Diğer taratan kültür aynı zamanda bir yaşam algısını da ortaya koymaktadır. Bu algının bir anda değiştirilmesi ise söz konusu değildir.

Bu çerçevede şimdiki kültürel yaşam algısı üzerinde geçmiş yaşam algısının etkisi olacağı muhakkaktır. Böylece günümüz kent yaşamında gençlerin yaşadıkları kente aidiyetlerini etkileyen faktörler ve bu kentten ayrılmalarına neden olan zorunluluklar belirlendiğinde aslında kültürel kodların etkisi ortaya çıkmış olacaktır.

2.Kent, Kentlilik, Kentleşme

Çağımızın egemen yerleşme biçimi olan kent; insanlık tarihi boyunca, insanlar arası ilişkilerin, fiziksel mekana yansımalarının yeni bir boyutudur. Kentlerdeki mahallelerin, mekanların çeşitli şekillerle ortaya çıkışları, her kenti, bir diğerinden ayırdığı gibi demografik ve ekonomik yapılarıyla da kentler birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Kent; sadece yeni bir ekonomik teşkilatlanma ve değişmiş bir fiziki çevreyi belirtmez; aynı zamanda insanın davranış ve düşüncelerine de etki eden yeni bir değişik sosyal düzeni ifade eder (Sezal, 1992: 23).

Kent; sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun; yerleşme, barınma, gidiş-geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi ihtiyaçlarının/faaliyetlerinin karşılandığı, temel ekonomik etkinliklerin tarım dışı sektörlerde ortaya çıktığı, kırsal yerleşmelere göre nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşim birimleridir. Tarih içinde çeşitli nedenlerle kentlerin taşıdıkları anlamlar ve fonksiyonları sürekli olarak değişikliğe uğramıştır. Buldukları dönemin siyasal, ekonomik ve kültürel yapısı kentlerin geçirdikleri değişim sürecinde önemli bir yere sahiptir. Bu alanlarda tanık olunan olaylar dolaylı veya dolaysız olarak kentsel yönetim tarzını, kentsel mekanın kullanım biçimini, kentteki kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerini etkilemekte ve yön vermektedir (Karakurt, 2006: 2).

Kentleşme, dar anlamıyla kent sayısının ve kentte yaşayan nüfustaki niceliksel artışlardır. Geniş anlamıyla, kentleşme, “sanayileşmeye ve iktisadi gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve kentin büyümesi sonucunu doğuran, toplumda artan oranda örgütlemeye, uzmanlaşmaya ve insanlar arası ilişkilerde kentlere özgü değişikliklere yol açan nüfus birikimi süreci” (Keleş, 2013: 32) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan hareketle kentleşme sürecinin şu dört gelişme ile birlikte gerçekleştiği söylenebilir:

1. Demografik anlamda, kentlerde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki payının yükselmesi,
2. Siyasi anlamda, kent sayılan yerleşim yerlerinin sayısındaki artış,
3. İktisadi anlamda, kent ekonomisinde tarımın payının azalması ve buna karşın sanayi, ticaret ve hizmet sektörünün payının artması,
4. Sosyolojik anlamda, kente özgü yaşam tarzının hakim hale gelmesi, (Şahin, 2013: 8).

Kentleşme konusunda yapılan çalışmalarda genellikle kent ve kentleşme bütün ayrıntılarıyla ve yaşanan bütün süreçleri ile alınırken “kentlileşme” konusunda böyle bir gayret göze çarpmamaktadır. Ancak günümüz şartları “kentleşme” süreci ele alınırken “kentlileşme” sürecinden bahsetmemenin bu çalışmaları güdük bıraktığını ortaya koymaktadır. Kentler görülen fiziki ve morfolojik özelliklerinin ötesinde kent üzerinde yaşayan insanlarla bir anlam kazanmaktadır. Çünkü ona hayat veren insan faktörüdür. Kentsel yapıdaki her şey onun eliyle olmakta ve insan kendi özünü yaşadığı mekâna adeta kazımaktadır. O halde modernliğin göstergeleri olan kentlerde bu değerlere sahip bireyler yoksa bu koca koca yapıların ve kentin diğer unsurlarının ne anlamı kalır? Bu bağlamda kentleşme konusunda kentlileşmenin de çok önemli hatta hayati bir değere sahip olduğunu söylemek bir abartı değil, hakkın sahibine teslimi sadedinde doğru bir temastır. (Yıldırım, 2014: 339).

Kentleşme çoğu kez kentleşme ile karıştırılan bir kavramdır. Fakat kentleşme kavramı kentleşme kavramından ayrı olarak; kentleşme sonucunda, toplumsal değişimin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde, değer yargılarında, tinsel özdeksel yaşam biçimlerinde değişiklikler yaratma süreci (Keleş, 2013:80) olarak tanımlanabilir. Kartal ise kentleşmeyi iki boyutu ile ele alıp değerlendirmektedir. Birincisi ekonomik bakımdan kentleşme, ki bu anlamda kentleşme kişinin geçimini tamamen kentte veya kente özgü işlerle sağlamasını ifade etmektedir, kentleşmenin ikinci boyutu ise kır kökenli insanın çeşitli konularda kentlere özgü tavır ve davranış biçimlerini, sosyal ve tinsel değer yargılarını benimsemesi olarak tanımlanabilecek olan sosyal bakımdan kentleşmedir (Kartal, 1983:92).

Kentleşme, kentleşme süreci içerisinde ortaya çıkan hatta kentleşmenin zorlamasıyla gerçekleşen bir süreçtir. Çünkü kentleşme birey açısından eski yaşam alanından, orada sürdürdüğü toplumsal ilişkilerden ve bu ilişkileri mobilize eden değerler sisteminden bir kopma ve yeni yerleştiği mekâna göre yeni davranışlar geliştirmesi sürecidir. Kentleşmenin toplumsal boyutu “kentleşme”, bireysel boyutu da kırdan kente göç sonucu kişinin kente özgü işlerden çalışması, kente özgü davranış kalıplarını benimsemesi ve kentin sunduğu tüm imkânlardan yararlanması yönünde bir değişim süreci (Giritlioğlu, 1991:152) olarak tanımlanabilir.

Kentleşmenin aşamalarından ilki; kente gelen nüfusun burada kalmaya karar vermesidir. Buna karar verme süresi de demek mümkündür. Bu aşama kentleşmedeki en önemli aşamalardandır. Çünkü burada kalmayı düşünmeyen bireyin buranın şartlarına uyum göstermesi veya onları bir davranış türü olarak benimsemesi beklenemez. Ancak kente göç etmiş kitlenin burada kalmaya karar vermesi için de bir takım unsurlar vardır. Mesela kişilerin gelecekleri açısından kentin onlara ümit vaat etmesi gerekmektedir. Geleceğinin göç ettiği köyünde, kasabasında değil de geldiği kentte olduğuna inanan kişiler kendilerini kent ile bütünleştirme ihtiyacını hissederek bu yönde gelişim gösterirler (Irmak, 1982:68).

Kentlileşme sürecindeki ikinci aşama; ekonomiktir. Bireyin kentte yaşamasını anlamlı kılacak bir iş sahibi olması ve yaptığı bu iş için de kentte yaşayanlar tarafından olumlu tepkiler alıyor olması gerekir. Bu bağlamda marjinal işler olarak görülen işportacılık, değnekçilik vb. işler kişinin kentle bütünleşmesi açısından engel teşkil eder.

Kentlileşme sürecindeki üçüncü aşama ise eğitim ve kültür düzeyi yer almaktadır. Bunlar ise uzun bir süreç sonucunda elde edilebildiklerinden dolayı bu anlamda ilk nesillerin kentlileşmesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım olmaz.

Kentlileşme sürecinin dördüncü ve son aşaması ise, bireyin kente özgü davranış kalıplarını edinmesidir. Bu aşama da bir önceki aşama gibi bir nesilde gerçekleşebilecek bir süreç olmadığından uzun bir süreç gerekmektedir. Bu bağlamda bireyin kente özgü davranış kalıplarını edinmesi, kültürel ve sosyal dünyasında kente özgü gelişmelerin yaşanabilmesi için, sosyal aktivitelere dâhil olması önemli bir unsurdur. Kentler bireysel ilişkilerden ziyade örgütlü birlikteliklerin alanı olduğundan dolayı sosyal alanda yer alamayan birey, kendini dışlanmış hissetmeye ve buna karşı savunma mekanizmaları geliştirmeye başlar. Bu ise, kentleşmenin önündeki en önemli engellerden biridir (Yıldırım, 2014: 339-341).

En genel tanımı ile kentlilik bilinci “bireylerin kente yaşadıklarını ve kentli olduklarını bilmeleri ve bundan dolayı kente özgü tutum ve davranışları benimseyerek, bunları uygulamaları gerektiğinin farkında olmaları” olarak tarif edilebilir. Başka bir ifadeyle kentlilik bilinci, kent kültürünü anlamak, kendini kente, kentin dinamiklerine ait ve güvende hissetmek, kentsel oluşumlardan sorumluluk duymaktır (Kentleşme Şurası, 2009). Bu tanımlardan hareketle kentlilik bilincinin anlaşılması ve inşası için en temel kavramlardan birisi kent kültürüdür. Kent kültürü, kentlerin bünyesinde barındırdığı insanların birbiriyle ilişki ve etkileşimlerini bir ilişki örüntüsü içinde düzenleyen sistemin tutkalı olarak görülür. Toplumsal sınıf, etnik ve dini farklılıkların ve farklı sosyal ve mesleki grupların oluşturduğu alt kültür değerlerini mozaik

olarak bir arada tutan kent kültürü, çağdaş kent anlayışının ve işleyişinin ürünüdür (Tatlıdil, 2009). Kent kültürünün, başlangıçtan beri o kentte ortaya çıkmış olan tüm kültürleri kapsamı, onun birleştirici işlevinin kaynağıdır. Kent kültürünün genel ve özel olmak üzere iki boyutu vardır. Birincisi, genel (evrensel) olarak bir kent kültürüne; ikincisi ise belli bir kentin, kendi özelliklerine dayalı özel kültürüne gönderme yapar (Geyik, 2010, Akt. Mutlu, 2011: 12).

3.Gençlerin Kentlilik Bilinci

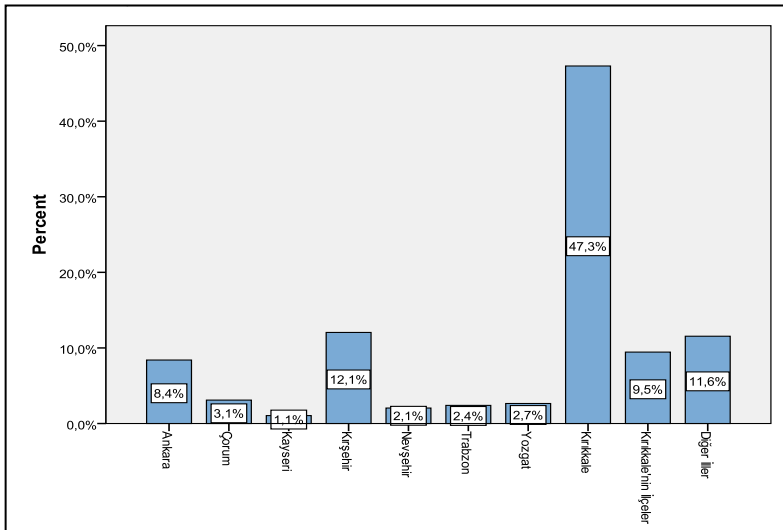
Kentlilik bilincinin belirlenmesinde öncelikli olarak yaşanan kente aidiyetlerin ortaya çıkartılması gerekmektedir. Bu çerçevede öncelikli olarak insanların kendilerini nereli olarak tanımladıkları, yaşadıkları şehrin yönetimi ile ilgili bilgi sahibi olma durumu, yaşadığı şehrin geleceğinin belirlenmesinde karar alıcıların kim olduğu, şehrin sorunlarının neler olduğu dolayısıyla yaşanan şehirden farkındalılığın ortaya konulması gerekmektedir. Bu bağlamda Kırıkkale’de yaşayan ve 18-20 yaş grubunda yer alan toplam 2000 gençle yapılan alan araştırmasından elde edilen bulgular çerçevesinde aşağıdaki bölüm yazılmıştır. Bu proje Kırıkkale Üniversitesi BAP birimi tarafından desteklenmiştir.

3.1.Yöntem

Araştırmada olasılığa dayanan örnekleme yöntemlerinden “kümelere göre örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Küme örnekleme yönteminde, evren belirlenen birkaç kümede temsil edilmektedir. Araştırmada Kümeler olarak Kırıkkale ilinde bulunan eğitim kurumları alınmıştır. Küme örnekleme yöntemi kullanılan bu araştırmanın evreni 2014 MEB verileri temel alınarak Kırıkkale il nüfusu içerisinde her hangi bir eğitim kurumuna kayıtlı 17-25 yaşları arasında bulunan yaklaşık 12000 bireyden oluşmaktadır. Bu evren %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile 383 birey ile temsil edilebilir. (<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>). Araştırma bulgularının daha güvenilir olması açısından 2000 bireye örneklem genişletilmiş ve böylece güven aralığı %99’a hata payı ise %2,63 ya düşürülmüştür. Araştırma kapsamında temel hipotez kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanların kentlilik

bilincinin kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlara göre daha fazla olduğudur. Hipotez doğrulanmıştır (Tablo:2).

Grafik 1: Görüşülenlerin Kendilerini Nereli Olarak Tanımladıkları

İlk olarak kentlilik bilincinin belirlenmesi bağlamında örneklem gruba kendilerini nereli olarak tanımladığı sorulmuştur. Kırıkkale ilinde yaşayan örneklem grup içindeki insanlar %47 oranında kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamışlardır. Bu oran kentlilik bilinci veya bir kent kültürü ve kimliğinin belirlenmesi açısından oldukça düşüktür. Diğer taraftan daha önce sadece küçük bir köy yerleşimi olan ve çevredeki yerleşimlerden sanayileşme süreci ile birlikte göçlerle oluşan bir şehir olduğu düşünüldüğünde Kırıkkale için bu oran farklı bir açıdan değerlendirilebilir. Elbette görüşmelerin gençler üzerinde yapılmasının da aidiyet hissi üzerinde etkisi bulunmaktadır.

Kırıkkale daha önce Ankara'nın bir ilçesi konumundayken il olmuş bir şehirdir. Bu çerçevede Kırıkkale de yaşayan bazı insanların kendilerini Ankaralı olarak tanımlaması normal bir durum olarak görülebilir. Örneklem grup içinde kendilerini Ankaralı

olarak tanımlayanların oranı %8,4'tür. Diğer taraftan örneklem grup içinde kendilerini Kırşehirli olarak tanımlama oranı oldukça yüksek bulunmaktadır. Kendilerini Kırşehirli olarak tanımlayanların oranı %12,1'dir. Bu oran kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanların beşte bir düzeyindedir ki oldukça önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırıkkale de Kırşehirlilik kimlik bağlamında önemli bir odak olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine Kırıkkale de yaşayan örneklem gruptaki gençler kendilerini Kırıkkale'nin ilçeleri temelinde de tanımlamaktadırlar ki bu oran %9,5 düzeyinde bulunmaktadır. Elbette Kırıkkale'nin ilçelerinden merkeze gelip yerleşmiş olanların kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamaları diğer yerlerden gelenlere göre daha kolay olabilir fakat hala kendilerini ilçeler temelinde tanımlamaları kentlilik bilinci bağlamında Kırıkkale'de bu bilincin tam olarak oturtulmadığını ve bu bilinci oluşturmak için çalışmaların yapılması gerekliliğini ortaya çıkartmıştır.

Tablo 1: Görüşülenlerin Kırıkkale Hakkındaki Genel Bilgileri

Tablo 1: Görüşülenlerin Kırıkkale Hakkındaki Genel Bilgileri									
Görüşülenlerin Kırıkkale'nin İl Olma Yılı Komusundaki Düşünceleri	Sayı	Yüzde	Kırıkkale İlinden Kaç Millet Vekilinin Çıktığını Bilme Durumu			Kırıkkale Valisinin İsmi Bilme Durumu			
			Evet Biliyorum	Hayır Bilmiyorum		Evet Biliyorum	Hayır Bilmiyorum		
	1920 Öncesi	54	2,8						
1921-1940 Arası	116	6							
1941-1960 Arası	267	13,6							
1961-1980 Arası	507	25,8							
1981	31	1,6	620	1380	S	1137	863		
1982	46	2,3	31	69	%	56,9	43,2		
1983	20	1							
1984	14	0,7							
1985	103	5,2							
1986	26	1,3		S	%		S	%	
1987	65	3,3	1,00	29	4,7	Bilmiyorum	1688	84,4	
1988	38	1,9	2,00	37	6,0	1,00	166	8,3	
1989	386	19,3	3,00	513	82,8	2,00	84	4,2	
1990	237	11,9	4,00	28	4,5	3,00	33	1,7	
1991	17	0,9	5,00	9	1,4	4,00	21	1,1	
1992-2000 Arası	73	3,8	6,00	4	,6	5,00	8	,4	
Toplam	2000	100,0	Toplam	620	100	Toplam	2000	100	

Kısaltmalar: S; Sayı; %; Yüzde

Kentlilik bilinci bağlamında gençlerin yaşadıkları şehir hakkında bazı temel bilgileri bilme durumu bu bilincin düzeyini ve kente aidiyet durumunu ortaya koymak açısından önemli görülmektedir. Örneklem grubu içinde bulunan gençlere öncelikli olarak Kırıkkale'nin hangi tarihte il olduğu sorulmuştur. Bu soruya örneklem içerisinde yer alan gençlerin sadece %19,3'ü doğru yanıt vermiştir. Kırıkkale 1989 yılında bakanlar kurulu kararıyla il olmuş bir şehirdir. Örneklem grubun %11,9'u 1990 tarihinde bir yıl hatayla Kırıkkale'nin il olduğunu belirtmiştir. Bu tarihten önce ve sonra Kırıkkale'nin il olduğunu söyleyenler bu tarihe yakın tahminlerde bulunmamışlardır. Özellikle 1961-1980 yılları arasındaki tarihlerde il olduğunu söyleyenlerin oranı oldukça yüksektir ki bu oran %28,8 civarındadır. Yine 1941-1960 yılları arasındaki tarihlerde il olduğunu belirtenlerin oranı %13,6'dır. Hatta 1920 yılı öncesinde il olduğunu ifade edenlerin bile örneklem kitle içinde bulunmaktadır. Dolayısıyla gençler Kırıkkale'nin tarihi hakkında fazlaca bilgiye ve ilgiye sahip değildiler.

Örneklem grubu içerisinde yer alan gençlere kentlilik bilinci bağlamında Kırıkkale ilinin kaç milletvekili ile Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edildiğini bilip bilmediği sorulmuştur. Görüşülenlerin %31'i evet biliyorum ve %69'u hayır bilmiyorum biçiminde cevap vermişlerdir. Burada bilmeyenlerin oranı oldukça yüksektir. Mecliste ilin temsili aslında temel bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır ve bu hususta da gençlerin ilgisiz oldukları görülmektedir. Diğer taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kırıkkale'nin kaç milletvekili ile temsil edildiğini bildiğini ifade edenlerin de %17,2'sinin yanlış bildiği de ortaya çıkmıştır.

Yerel siyaset bağlamında gençlerin %56,9'u Kırıkkale valisinin ismini bildiğini ifade ederken %43,2'si de valinin ismini bilmediklerini ifade etmektedir. Kırıkkale valisinin isminin bilinme düzeyi diğer bilgilere göre yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni örneklem kitlenin ya ortaöğretim son sınıf yada bu öğretim kademesinden yeni mezun olan öğrencilerden oluşması olabilir. Çünkü eğitim süreci içinde il valilerinin isimleri törenler, açılışlar ve diğer etkinlikler dolayısıyla sıklıkla

zikredilmekte ve böylece onların içimleri öğrencilerin hafızalarında kalmaktadır. Öte yandan ilin belediye başkan yardımcılarında herhangi birinin isminin bilinip bilinmemesi durumu incelendiğinde hiç birinin ismini bilmediğini ifade edenlerin oranı %84,4 olarak karşımıza çıkmaktadır. Belediye başkan yardımcılarında herhangi birinin isminin bilinmesi il yönetimi ile ilgili spesifik bir konu olarak ifade edilebilir. Bunlardan herhangi birinin isminin bilinmesi de haliyle çeşitli sebeplerden ötürü belirli bir ilgiyi gerektirmektedir. Bu çerçevede görüşülenlerin genelinde böyle bir ilgilinin olmadığı görülmektedir.

Genel olarak kentlilik bilinci ve gelecek beklentilerinde Kırıkkale'nin yeri bağlamında örneklem grubundan edindiğimiz bilgiler ilk bakışta gençlerde Kırıkkale'ye yoğun bir aidiyet hissinin ve kentlilik bilincinin olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan insanların gelecekte yaşayacakları kent hakkında birtakım temel bilgileri edinme eğilimi içinde olmaları beklenir. Bu durumunda örneklem kitle içindeki gençlerde olmadığı ilk veriler çerçevesinde ifade edilebilir.

4.Sosyo Kültürel Bağlamda Kentlilik Bilinci

Kentlilik bilincinin sosyo-kültürel bağlamının tespit edilmesi amacıyla araştırma projesi çerçevesinde bir ölçek hazırlanmıştır. Gençlerin kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlaması ile Kırıkkaleli olarak tanımlamaması arasında sosyo-kültürel açıdan kentlilik bilinci ölçek maddelerine yapmış oldukları puanlamalarda anlamlılık düzeyinde farklılığın oluşup oluşmadığı t testi yapılarak tespit edilmiştir.

Kırıkkale sporu takip ederim biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (t1946,161 3,181 p<0,05). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,48 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,25 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli

olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Kentin kimliği, sembolü olarak değerlendirilebilecek olgulardan biri olarak kentin spor kulübünün faaliyetlerini takip, kendilerini içinde yaşadıkları kent ile tanımlayanlarda daha fazla olması beklenen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 2: Kendilerini Kırıkkaleli Olarak Tanımlayanlar ve Diğer Tanımlamaların Sosyo-Kültürel Açından Kimlik Bilinci Bağlamında Değerlendirilmesi –t Test-

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig.	M. Dif.	Std. E. Dif.
1.Kırıkkale sporu takip ederim.	V=	3,189	1998	,001	,22703	,07119
	Vx	3,181	1949,161	,001	,22703	,07138
2.Tuttuğum takım Kırıkkalespordur.	V=	8,661	1998	,000	,54357	,06276
	Vx	8,568	1828,300	,000	,54357	,06344
3.Kırıkkale'nin yerel müziklerini çok seviyorum	V=	5,939	1998	,000	,38332	,06454
	Vx	5,916	1936,838	,000	,38332	,06479
4.Yerel sanatçıların verdiği konserler veya gösteriler ilgimi çeker.	V=	6,184	1998	,000	,40575	,06562
	Vx	6,169	1952,279	,000	,40575	,06578
5. Kendimi Kırıkkaleli olarak görüyorum	V=	17,84	1998	,000	1,29294	,07247
	Vx	17,85	1981,304	,000	1,29294	,07241
6. Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir.	V=	-,676	1998	,499	-,04253	,06293
	Vx	-,676	1980,365	,499	-,04253	,06288
7. Trafik kurallarına uymaya, toplu taşıma araçlarında her zaman yaşlılara, özürliilere, hamilelere yer vermeye özen gösteririm.	V=	-1,903	1998	,057	-,09813	,05156
	Vx	-1,898	1948,737	,058	-,09813	,05170
8. Sokağa tükürülmesini, yerlere izmarit atılmasını, apartmanlarda ayakbabinin kapı önünde bırakılmasını yadırgarım.	V=	-2,206	1998	,028	-,13369	,06061
	Vx	-2,203	1964,456	,028	-,13369	,06069
9.Kırıkkale'de doğmasa bile kendini buralı hisseden herkes Kırıkkalelidir.	V=	6,791	1998	,000	,49986	,07360
	Vx	6,804	1987,099	,000	,49986	,07347
10.Kırıkkale bana o kadar aşına geliyor ki, çok eski bir fotoğrafını bile görsem hemen tanırım	V=	7,543	1998	,000	,50571	,06705
	Vx	7,560	1989,562	,000	,50571	,06689
11.Kırıkkale ile ilgili çok anım olduğundan, buraya içten bağlılık hissediyorum	V=	9,776	1998	,000	,64218	,06569
	Vx	9,797	1988,811	,000	,64218	,06555
12. Kırıkkale merkez mahallelerdeki ev düğünlerinin yasaklanmasından memnunum.	V=	-2,102	1998	,036	-,15792	,07513
	Vx	-	1975,266	,036	-,15792	,07513

		2,102				
13. Mahallelerde ev hanımlarının bir araya gelerek erişte, yufka yapması çok güzel bir davranış.	V=	2,443	1998	,015	,15112	,06185
	V≠	2,443	1972,732	,015	,15112	,06187
14. Mahallede salça ya da pekmez kaynatılması gibi faaliyetlerin yürütüsünden ya da dumanından rahatsız olmam.	V=	3,829	1998	,000	,26361	,06885
	V≠	3,846	1996,838	,000	,26361	,06854
15. Çok önemli bir işim olsa da komşuların bana ihtiyacı varsa işimi bırakarak onlarla ilgilenirim.	V=	,244	1998	,807	,01495	,06134
	V≠	,244	1976,372	,807	,01495	,06133
16. Kırıkkale'de yeşil alan olarak ayrılan yerlerin miktarı yeterlidir.	V=	,815	1998	,415	,04086	,05011
	V≠	,817	1987,901	,414	,04086	,05001
17. Kırıkkale'de yeşil alan olarak ayrılan yerlerin donanımı yeterlidir.	V=	2,610	1998	,009	,12866	,04929
	V≠	2,606	1959,561	,009	,12866	,04937
18. Kırıkkale'de kent içi toplu taşıma hizmeti düzenli ve yeterlidir.	V=	- 3,624	1998	,000	-,20390	,05627
	V≠	- 3,663	1981,238	,000	-,20390	,05567
19. Kırıkkale'de gençlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik etkinlikler yeterlidir.	V=	1,786	1998	,074	,09137	,05115
	V≠	1,777	1917,366	,076	,09137	,05142
20. Kırıkkale'de gençlerin vakit geçirebilecekleri donatı alanları yeterli düzeydedir.	V=	3,657	1998	,000	,18665	,05104
	V≠	3,637	1912,162	,000	,18665	,05133
21. Kırıkkale'de yaşamaktan memnunuz.	V=	8,170	1998	,000	,49875	,06104
	V≠	8,197	1993,369	,000	,49875	,06085
22. Kırıkkale'deki sosyal ve kültürel faaliyetler yeterli düzeydedir.	V=	2,395	1998	,017	,12203	,05095
	V≠	2,398	1983,614	,017	,12203	,05088
23. Kırıkkale'nin tarihini, kültürel ve coğrafi özelliklerini iyi bilirim.	V=	6,085	1998	,000	,36135	,05939
	V≠	6,074	1959,956	,000	,36135	,05949
24. Kırıkkale bir kent olarak tüm ihtiyaçlarımı karşılayabildiğim bir yerdir.	V=	3,545	1998	,000	,20049	,05656
	V≠	3,537	1952,837	,000	,20049	,05669
25. Başka bir yere gittiğimde Kırıkkale'yi özleyorum	V=	9,100	1998	,000	,59384	,06525
	V≠	9,060	1928,639	,000	,59384	,06554

Açıklamalar: V=; Varyanslar eşit sayıldığında, V≠; Varyanslar eşit sayılmadığında, t; t değeri, df; Serbestlik derecesi, Sig; P<0,05 Anlamlılık düzeyi, M.Dif.; Ortalamadan Farklılık, Std. E.Dif.; Standart sapma farklılığı,

Açıklamalar: V=; Varyanslar eşit sayıldığında, V≠; Varyanslar eşit sayılmadığında, t; t değeri, df; Serbestlik derecesi, Sig; P<0,05 Anlamlılık düzeyi, M.Dif.; Ortalamadan Farklılık, Std. E.Dif.; Standart sapma farklılığı,

Tuttuğum takım Kırıkkalespordur biçimindeki önermeye

örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1828,3008,568$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,20 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,65 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Yine taraftarı olduğu takımın kentin kendi takımı olması bağlamında kendisini Kırıkkaleli olarak tanımlayanların önermeye katılımı diğerlerine göre daha yüksektir.

Kırıkkale'nin yerel müziklerini çok seviyorum önermesine örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1936,838$ $5,916$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,35 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,96 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Yerel müzikleri kendini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlar daha az dinlemeyi tercih etmektedirler.

Yerel sanatçıların verdiği konserler veya gösteriler ilgimi çeker biçiminde ifade edilen önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1952,279$ $6,169$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,45 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,05 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama

yapmışlardır. Yine yerel sanatçıların faaliyetlerine kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlara göre daha fazla takip etmektedirler.

Kendimi Kırıkkaleli olarak görüyorum önermesine örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t(1981,304) = 17,856$ $p < 0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,57 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,27 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Kırıkkaleli olarak kendini tanımlayanlar çoğunlukla kendilerini Kırıkkaleli olarak görmektedirler.

Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t(1980,365) = -6,76$ $p > 0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,75 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 3,79 ortalama puanlama yapmışlardır. Her iki grubun önermeye vermiş oldukları ortalama puanlar bir birlerine benzemektedir.

Trafik kurallarına uymaya, toplu taşıma araçlarında her zaman yaşlılara, özürllülere, hamilelere yer vermeye özen gösteririm biçimindeki önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t(1948,737) = -1,898$ $p > 0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 4,27 ortalama puanlama

yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 4,37 ortalama puanlama yapmışlardır.

Sokağa tükürülmesini, yerlere izmarit atılmasını, apartmanlarda ayakkabıların kapı önünde bırakılmasını yadırgarım biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t1964,456 -2,203$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,99 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 4,12 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların önermeye daha fazla ortalama puanlama yapması manidardır.

Kırıkkale'de doğmasa bile kendini buralı hisseden herkes Kırıkkalelidir biçimindeki önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t1987,099$ $6,804$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,29 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,79 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır.

Kırıkkale bana o kadar aşına geliyor ki, çok eski bir fotoğrafını bile görsem hemen tanım biçimindeki önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t1989,562$ $7,560$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,04 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,45 ortalama puanlama yapmışlardır.

Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Gruplar arasında oluşan anlamlı farklılık katılmama ve kararsız orta düzey seviyelerinde bulunmaktadır.

Kırıkkale ile ilgili çok anım olduğundan, buraya içten bağlılık hissediyorum biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{1988,811} 9,797 p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,25 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,61 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli hissedenlerin şehirdeki anılarının onları şehre bağlamada daha etkili olduğu görülmektedir.

Kırıkkale merkez mahallelerdeki ev düğünlerinin yasaklanmasından memnunum biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{1975,266} -2,102 p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,11 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 3,31 ortalama puanlama yapmışlardır. Ortak yöresel değerleri paylaşma bağlamında önerme değerlendirildiğinde kendilerini Kırıkkaleli hissetmeyenlerin yapmış oldukları puanlamaların hissedenlere göre daha yüksek olması doğal bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mahallelerde ev hanımlarının bir araya gelerek erişte, yufka yapması çok güzel bir davranıştır biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar

arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1972,732$ $2,443$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 4,05 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 3,90 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Gurupların yapmış oldukları puanlamalarda anlamlılık düzeyinde bir farklılaşma olsa da her iki grubun puanlama düzeyi katılım seviyesinde bulunmaktadır.

Mahallede salça ya da pekmez kaynatılması gibi faaliyetlerin güürültüsünden ya da dumanından rahatsız olmam biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1996,838$ $3,846$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,63 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 3,37 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli hissedenlerin puan ortalamalarının yüksek olması bu durumu nispeten diğerlerine göre kanıksadığı anlamına gelmektedir.

Çok önemli bir işim olsa da komşuların bana ihtiyacı varsa işimi bırakır onlarla ilgilenirim biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1976,372$ $,244$ $p>0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 3,14 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 3,13 ortalama puanlama yapmışlardır. Grupların önermeye yapmış oldukları puanlamalar benzerdir dolayısıyla önerme içeriği gruplar arasında

farklılık oluşturmamaktadır.

Kırıkkale’de yeşil alan olarak ayrılan yerlerin miktarının yeterli olması bağlamında sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1987,901$, 817 $p>0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,67 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,63 ortalama puanlama yapmışlardır.

Kırıkkale’de yeşil alan olarak ayrılan yerlerin donanımının yeterliliği bağlamında değerlendirme içeren önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1959,561$ $2,606$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,70 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,58 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Her ne kadar gurupların önermeye yapmış oldukları puanlamalar arasında anlamlılık düzeyinde farklılık olsa da puanlama ortalamaları çok düşük bulunmaktadır her iki grup önermeye katılmamaktadır.

Kırıkkale’de kent içi toplu taşıma hizmeti düzenli ve yeterli olması bağlamında sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1981,238$ $-3,663$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,95 ortalama puanlama yaparlarken, aynı biçimde örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar da 2,15 ortalama puanlama yapmışlardır.

Kırıkkale’de gençlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik etkinliklerin yeterlilik düzeyi bağlamında ifade edilen önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t_{1917,366} 1,777 p>0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,79 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,70 ortalama puanlama yapmışlardır. Grupların önermeyi puanlama düzeyi hiç katılmama biçiminde kendini göstermektedir.

Kırıkkale’de gençlerin vakit geçirebilecekleri donanımlı mekan ve alanların yeterlik düzeyleri bağlamında sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{1912,162} 3,637 p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,83 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,64 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır.

Kırıkkale’de yaşamaktan memnunun biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{1993,369} 8,197 p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,77 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,27 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Özellikle örneklem grup içerisinde her ne kadar kendilerini Kırıkkaleli

olarak tanımlasalar de gençlerin Kırıkkale’de yaşamaktan çokta memnun olmadıkları göze çarpmaktadır.

Kırıkkale’deki sosyal ve kültürel faaliyetlerin yeterlilik düzeyi bağlamında ifade edilen önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (t1983,614 2,398 p<0,05). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 1,86 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 1,74 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Hem kendini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar hem de kendini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlar sosyal ve kültürel faaliyetlerin yetersiz olduğu kanısını taşımaktadırlar.

Kırıkkale’nin tarihini, kültürel ve coğrafi özelliklerini iyi derecede bilme düzeyi açısından sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (t1959,956 6,074 p<0,05). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,72 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale’den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,35 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların anlamlılık düzeyinde tanımlayanlardan daha düşük puanlama yapması şehre karşı ilgi ve alakalarının da düşük olduğunun bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kırıkkale bir kent olarak tüm ihtiyaçlarımı karşılayabildiğim bir yerdir biçiminde sunulan önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak

tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1952,837$ $3,537$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,26 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,06 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır.

Sosyo-kültürel kimlik ve kentlilik bilinci ölçeğinin önermelerinden sonuncusu olarak başka bir yere gittiğimde Kırıkkale'yi özlüyorum biçiminde ifade edilen önermeye örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar ile kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanların yapmış olduğu puanlamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=1928,639$ $9,060$ $p<0,05$). Örneklem içinde kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar 2,85 ortalama puanlama yaparlarken, örneklem grup içinde kendilerini Kırıkkale'den başka bir yerli olarak tanımlayanlar 2,25 ortalama puanlama yapmışlardır. Kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlayanlar önermeye kendilerini Kırıkkaleli olarak tanımlamayanlardan daha yüksek ortalama puanlama yapmışlardır. Yapılan puanlama kendisini içinde yaşadığı şehirli olarak hissedenlerin bu şehirden uzaklaştığında diğerlerine göre daha fazla şehri özlediğini göstermektedir.

5. Sonuç

Kentlilik bilincinin ortaya konulması bağlamında yapılmış olan bu çalışmada Kırıkkale'de yaşayan gençlerin kentlilik bilinçleri, kente aidiyet düzeyleri ortaya konulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre Kırıkkale'de yaşayan gençlerin kente aidiyet düzeylerinin tam anlamıyla oluşmadığı gözlemlenmektedir. Fakat bu durumun sebebinin kentin imkanlarının gençlerin arzu ve isteklerini tam anlamıyla karşılamaması olduğu da tespit edilmiştir. Bu hususta benzer tespitler Samsun ilinde yapılan kentlilik bilinci ile alakalı çalışmada da ortaya çıkmıştır (Mutlu, 2011). Kentlilik bilincine kentin ihtiyaçları karşılaması doğrudan etki etmektedir.

Kültürel bağlamda Türklerde göçebelik ve göç olgusunu ele aldığımızda karşılaştığımız durumun zorunluluk temelinde göçlerin gerçekleştiği ve göç edilen yerlerin zorunlu olmadıkça benimsenmediğidir. Zaman ve şartların değişmesi zorunluluk nedenlerinin de değişmesine yol açmaktadır. Bu çerçevede göç edilen yere aidiyet hissetmenin, göç edilen yerin bir yurt olarak benimsenmesinin temelinde o yerin ihtiyaçları karşılaması olduğu görülmüştür.

Göç edilen yer, göç edenlerin arzu ve isteklerini karşıladığı sürece bu yere aidiyet hissini önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Böylece modern dönem kentlilik bilincinin oluşmasında, kentin benimsenmesinde o kentte doğmuş olmak veya o kente sonradan gelmek temel önemde değildir. Önemli olan hususun kentin ihtiyaçları karşılamasıdır.

Tarihsel düzlemde oldukça fazla yer değiştirmiş olan bir toplulukta kentlilik bilincinin, kente aidiyet hissini oluşturulması da aslında kültürel alışkanlıklar göz önüne alındığında kolay gibi görünmektedir. Önemli olan hususun insanların arzu ve ihtiyaçlarının karşılanması olduğu dikkat çekicidir. Kente aidiyetin oluşmasında kentin coğrafi konumundan ziyade kentin bireylere sunduğu imkanların ön plana çıktığı bir gerçektir. Daha sonradan sağlanabilecek imkanlar olarak bunlar değerlendirildiğinde Türklerde geleneksel göçebeliğin kentlilik bilincini oluşturmada aslında yardımcı ve işlevsel bir durum olduğu yorumu da yapılabilir. Böylece bireylerde kentlilik bilincinin oluşması onların geçmişlerini, kökenlerini unutma, onlardan vaz geçme gibi bir durumu da ortaya çıkartmamaktadır. Bu durum kültürel canlılığın devamlılığını sağlamak bakımından da son derece önemlidir.

Kaynakça

ACUNGİL, Yavuz (2012), Kentleşme Sürecinde Tokat'ta Kentlilik Bilinci, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

ARAPKİROĞLU, K. (2007), “Kentli Kimliği ve Kentsel Siyasal Hareketler”, Yerellik ve Politika, Ed. A. Mengi, 193-210.

ARSLAN V. Tülin ve Diğerleri (2015), Kentlilik Bilinci Çalışmaları İçin Bir Model Önerisi: Bursa’da Kentlilik Bilinci Araştırması, PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi Ocak /January 2015, Cilt/Vol: 11, Sayı/Num: 1 ISSN: 1305-7979

ASLANOĞLU, Rana,(1998) Kent Kimlik ve Küreselleşme, Bursa: Ezgi Kitabevi.

ES, Muharrem. Ateş, Hamza, “Kent Yönetimi, Kentleşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, <http://iibf.kocaeli.edu.tr/ceko/ssk/kitap48/07.pdf> (08.01.2010).

EMREALP, Sadun ve Yıldırım (1993), Selahattin, Yerel Yönetimde Başarının Yolları, Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 1, İstanbul.

GENAR , Konya’da Kent kültürü ve Kentlilik Bilinci, İstanbul, (2006).

GERAY, Cevat (1993), “Kaya Yazanağı Açısından Yönetimin Taşra Birimlerinin Yeniden Düzenlenmesi”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,Cilt 2, Sayı 1, Ocak

GEYİK, S. (2010), “Kırdan Kente Göç Sonrası Kentlilik Bilinci (Mevlana Mahallesi Örneği)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi SBE , Sakarya.

GİRİTLİOĞLU, Cengiz (1991), “İç Göç ve Kentleşme”, Kentleşme ve Kentleşme Politikaları, Derleyen: Hande Suher, İstanbul: TÜSES Vakfı Yay.

GÜLER, Birgün A.(1992), Yerel Yönetimler- Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım, TODAİE, Ankara.

IRMAK, Yakut (1982) “Kentleşme”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, İstanbul: İÜİF Yay.

KARAKURT, Elif (2006). Kentsel Mekanı Düzenleme Önerileri,Modern Kent Planlama Anlayışı ve Postmodrn Kent Planlama

Anlayışı, Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi Sayı,26, Haziran

KARTAL, Kemal (1983), “Kentlileşmenin Ekonomik ve Sosyal Maliyeti”, AİD, Aralık.

KELEŞ Ruşen, (2013), Kentleşme Politikası, İmge kitapevi, Ankara.

Kentleşme Şurası (2009), <http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/kentlesme/kitap9.pdf>, (19.05.2009).

KURT, Nihat (2011). Kent Hizmetlerinin Geleceğinde Kentsel Sorumluluklar Ve Kent Kültürünün Geliştirilmesi Stratejileri, Yönetim Bilimleri Dergisi, 9. 2. 2011

MUTLU Ahmet (Proje Yöneticisi), (2011), Metropol Kent Samsun’da Kentlilik Bilinci, Samsun, Aralık

ÖZBEK, Meral (1999) “Arabesk Kültür: Bir Modernleşme ve Popüler Kimlik Örneği”, Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, Derleyen: Sibel Bozdoğan-Reşat Kasaba, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.

ŞAHİN, Murat (2013), Kentleşme Politikası, Ekin Yayıncılık, Bursa

SEZAL, İhsan (1992), Kentleşme, Ağaç Yayınları, Alternatif Üniversite Serisi, İstanbul, s. 23

TATLIDİL, E.(1994), Türkiye’de Kentleşme ve Kentleşmede Kimlik Sorunu”, 2000’li Yıllarda Toplumsal ve Kültürel Dönüşümler Sempozyumu, 14-16 Aralık, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Abant.

....., (2009), “Kent ve Kentli Kimliği; İzmir Örneği”, Ege Akademik Bakış, 9, (1), 319-336

TEKELİ, İlhan (1996), “Yönetim Kavramı Yanısıra Yönetişim Kavramının Gelişmesinin Nedenleri Üzerine”, Sosyal Demokrat Değişim, S.3.

ROSENBLOOM, H. David; Goldman, D. Deborah,j.D and

M.P.A (1998), Public Administration, Understanding Managment, Plitics and Law In The PublicSector, Third Edition, Ed. Stephen J. Wayne, Mc Graw Hill, USA.

YILDIRIM, Mustafa (2014), Kavramsal Çerçevesi İçerisinde Kent, Kentleşme ve Kentlileşme,Toplum bilimcileri dergisi, Ocak-Haziran • 8 (15) : 321-348.

YILMAZ, N. (2010), “Farklılaştırın ve Ayrıştırın Bir Mekanizma Olarak Kentleşme”, www.iibf.kocaeli.edu.tr/ceko/ssk/kitap48/08.pdf -, (08.01.2010).